

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 24CoP/104/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8320203314
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 12. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eliška Wagshalová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8320203314.2

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a členiek senátu JUDr. Antónie Kandravej a JUDr. Ingrid Kalinákovej v právnej veci navrhovateľky K. N., U.. XX.XX.XXXX, R. H. XXX/XXX, R.Á. U. V., zast. JUDr. Ivetou Pálffy Fabianovou, advokátkou, Štefánikovo námestie 5, Spišská Nová Ves, proti manželovi Ľ. N., U.. X.X.XXXX, R. H. XXX/XXX, R. U. V., zast. JUDr. Milošom Kaščákom, advokátom, Kalinčiakova 10, Vranov nad Topľou, za účasti maloletých detí G. N., U.. XX.X.XXXX K. U. N., U.. X.XX.XXXX, bytom u rodičov, zast. kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny T., pracovisko E., v konaní o rozvod manželstva a úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvode, o odvolaní manželky proti rozsudku Okresného súdu Humenné č.k. 10P/221/2020-402 zo dňa 27.4.2021, takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok vo výroku o výživnom a trovách konania a v rozsahu zrušenia vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Predmetom konania je rozvod manželstva a úprava pomerov manželov na čas po rozvode k maloletých deťom.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Humenné (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že cit.:

„Súd manželstvo K. N. a Ľ. N. uzavreté dňa X.X.XXXX v R. U. V., ktoré je zapísané v knihe manželstiev Matričného úradu R. U. V. vo zväzku X, ročník XXXX, na strane XX, pod poradovým číslom XX rozvádza.

Súd maloleté deti na čas po rozvode G. N., U.. XX.X.XXXX K. U. N., U.. X.XX.XXXX zveruje do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov. Striedavá osobná starostlivosť sa bude vykonávať v dvojtýždňových intervaloch. Rodičia si maloleté deti budú odovzdávať vždy v nedeľu v čase medzi 17.00 hod. 18.00 hod. pred bydliskom rodiča, u ktorého dvojtýždňový interval končí.

Trvalé bydlisko maloletých detí bude na adrese H. XXX/XXX, R. U. V..

Obaja rodičia budú maloleté deti zastupovať a spravovať ich majetok v bežných veciach.

Rodinné prídavky na maloleté deti bude poberať matka a daňový bonus otec.

Výdavky maloletých detí spojené so školskými aktivitami, mimoškolskými aktivitami, so zdravotnou starostlivosťou a všetky ostatné nepredvídané výdavky nie bežného charakteru hradia rodiča na polovicu.

Výživné zo strany rodičov súd neurčuje.

Náhradu trov konania súd účastníkom nepriznáva.“

3. Rozhodnutie odôvodnil tým, že v danom prípade súd manželstvo účastníkov konania rozviedol, pretože nie je u nich predpoklad obnovenia manželského spolužitia a vzťahu medzi manželmi sú vážne a trvalo narušené. Aj keď sa manžel k dôvodom rozvodu manželstva nevyjadril, súd ako dôvod rozpadu manželstva ustálil, že obaja manželia vyrastali v odlišných rodinách a navrhovateľka sa nestotožnila so spôsobom života rodiny manžela. Taktiež zo strany manžela došlo k fyzickým útokom na navrhovateľku, o čom svedčia aj predložené lekárske správy. Nezhody vyústili k odsťahovaniu navrhovateľky s maloletými deťmi zo spoločnej domácnosti v septembri 2020, ktorá v súčasnosti žije v spoločnej domácnosti so svojim priateľom.

4. Vo vzťahu k úprave pomerov manželov na čas po rozvode manželstva k maloletým deťom súd konštatoval, že rodičia maloletých detí sa dohodli na zverení maloletých detí do striedavej osobnej starostlivosti, ktorá sa vykonávala aj pred rozhodnutím o rozvode manželstva, taktiež sa dohodli aj na adrese trvalého bydliska maloletých detí, na poberaní rodinných prídavkov a daňového bonusu, ako aj na hradení nákladov maloletých detí, preto súd v tejto časti rozhodol v zmysle dohody rodičov.

5. Vo vzťahu k výživnému súd argumentoval, že rodičia maloletých detí sa nedohodli na platení výživného zo strany otca, kedy matka napriek striedavej osobnej starostlivosti požadovala výživné vo výške 150,- eur a 130,- eur mesačne. Podľa predložených dokladov bol príjem matky za rok 2020 vo výške 10.728,23 eura, t.j. 894,- eur mesačne a za 1-4/2021 vo výške 3.550,48 eura, t.j. 887,62 eura mesačne a príjem otca bol za rok 2020 vo výške 26.397,81 eur, t.j. 2.199,81 eura mesačne a za 1-3/2021 vo výške 4.272,- eur, t.j. 1.424,- eur mesačne. Od príjmu otca súd odpočítal odvody do sociálnej poisťovne vo výške 167,89 eura mesačne a do zdravotnej poisťovne vo výške 70,91 eura mesačne, t.j. spolu 238,80 eura mesačne. Príjem otca súd ustálil v roku 2020 vo výške cca 1.961,01 eura mesačne a v roku 2021 vo výške 1.185,20 eura mesačne. Súd konštatoval, že obaja rodičia žijú v spoločnej domácnosti s treťou osobou, ktorá sa taktiež má podieľať na platení nákladov za bývanie, takže rodičia by nemali platiť celú sumu za bývanie a obaja rodičia platia po 30,- eur mesačne každý jednej dcére na stavebné sporenie. Otec maloletých detí si uplatnil výdavky vo výške 60 % z príjmu za rok. Aj keď otec maloletých detí presne nešpecifikoval svoje výdavky spojené s podnikateľskou činnosťou, súd prijal záver, že tieto výdavky má (výdavky na pracovnú obuv, ošatenie, pracovné pomôcky, ako aj stravu, cestovné a ďalšie). Obaja rodičia majú príjem, ktorý im postačuje na zabezpečenie starostlivosti o maloleté deti počas doby, keď sú maloleté deti v ich osobnej starostlivosti. Matka maloletých detí odôvodňovala určenie výživného najmä zvýšenými nákladmi na cestovné, keďže sa presťahovala do T.. Je však potrebné uviesť, že tieto výdavky vznikli matke jej presťahovaním, aj keď presťahovanie bolo spôsobené manželskými problémami. Tieto výdavky však nepredstavujú takú sumu, ktorú by matka nezvládala uhrádzať zo svojho príjmu. Rovnako neboli rodičmi uvádzané výdavky detí, ktoré by nezodpovedali bežným výdavkom na stravu, ošatenie, školské a iné potreby. V danom prípade má súd za to, že pomery oboch rodičov sú porovnateľné, aj keď otec mal v roku 2020 vyšší príjem, rovnako ako aj ich životná úroveň, a preto súd nevidí žiaden dôvod, pre ktorý by mal otec prispievať na výživu maloletých detí aj finančne tak, ako to požaduje matka. Preto súd výživné zo strany rodičov neurčil.

6. Právne svoje rozhodnutie súd zdôvodnil ust. § 23, § 24 ods. 2, § 62 ods. 6 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej len „Zákon o rodine“).

7. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 52 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“).

III. Obsah odvolania a vyjadrení k odvolaniu

8. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala odvolanie matka, a to proti výroku, ktorým súd výživné zo strany rodičov neurčil. Namietala, že výpisy z účtov otca maloletých detí jednoznačne preukazujú, že

má finančné prostriedky na to, aby platil výživné a má preukázateľne vyšší príjem ako matka maloletých. Súd prvej inštancie sa nijakým spôsobom nevyrovnal s tým, že otec detí je SZČO. Zdôraznila, že pred podaním návrhu na rozvod boli faktúry vo výške okolo 3.000,- eur, po odchode matky z domácnosti sa výška týchto faktúr znížila. Vo výpisoch z účtov otca sa objavujú vysoké čiastky aj počas koronakrízy, ale od obdobia, kedy požiadala o určenie výživného do rozvodu a v období konania o rozvode manželstva sa jeho príjmy znížili. Namietala, že otec maloletým deťom kupuje drahé veci, a teda zastáva názor, že pokiaľ maloleté deti naučil na určitý štandard, ktorý im matka nedokáže zabezpečiť, na jeho udržaní by sa mal podieľať otec maloletých, a to výživným. Otec maloletých je vlastníkom nehnuteľnosti pričom matka býva v nájme, nemá zabezpečené vlastné bývanie. Poukázala na to, že zo spoločnej domácnosti odišla z dôvodu, že otec maloletých detí ju fyzicky napadol, znevažoval ju, nič pre neho neznamenal. Odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie je podľa jej názoru nepreskúmateľné a nedá sa z neho zistiť, ktoré dôkazy súd zobral do úvahy, a ktoré nie. Namietala, že napriek tomu, že súd vykonal všetky navrhnuté dôkazy, dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Nezobral do úvahy pomery oboch rodičov, a to podstatne rozdielne majetkové pomery. Rovnako súd nezobral do úvahy, že matka s maloletými deťmi je bez bývania, musela si zaobstarať nájom, kde síce býva s priateľom, ale prispieva na bývanie a stravu. Súd ďalej nezobral do úvahy, že v nájomnom byte musela matka zakúpiť všetko potrebné pre zabezpečenie starostlivosti, nábytok nevyvímajúc. Má zvýšené náklady na PHM. Rovnako neobstojí tvrdenie otca, že chce deťom sporiť, lebo sporivá čiastka môže byť relevantná až vtedy, keď deti majú uspokojené všetky svoje potreby a na to slúži predovšetkým výživné ako dávka vyplácaná v peniazoch. Súd sa uvedeným nezaoberal a nezisťoval, či čiastka, ktorú navrhol otec na sporenie, by nebola vhodnou ako čiastka výživného.

9. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k odvolaniu matky uviedol, že sa s napadnutým rozsudkom stotožňuje.

10. Otec vo vyjadrení k odvolaniu matky uviedol, že považuje napadnutý rozsudok za správny, vydaný na základe dostatočne zisteného skutkového stavu. Navrhuje, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil.

11. Matka vo vyjadrení k vyjadreniam kolízneho opatrovníka a otca maloletých detí zotrvala na svojich vyjadreniach. Zdôraznila, že súd prvej inštancie opomenul, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov a úroveň otca maloletých detí je vyššia ako matkina. Otcovi maloletých detí ostala kompletne zariadená a vybavená domácnosť, ktorú si matka musela zabezpečiť od nuly. Otec navrhoval sporiť maloletým deťom po 50,- eur mesačne, avšak problémy matky so zvýšenými nákladmi to nijako nerieši, lebo potrebuje výživné k rukám, aby mohla vykompenzovať náklady na pohonné hmoty a zabezpečiť maloletým všetko potrebné.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

12. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) ako odvolací súd v rámci kompetencií vyplývajúcich z ust. § 2 ods. 1 CMP v spojení s ust. § 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - účastníkom, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody § 365 ods. 1 písm. b), f) a h) CSP v spojení s § 62 ods. 1 CMP, preskúmal napadnuté rozhodnutie pri - bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a bez viazanosti dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), s prihliadnutím na prípadné vady konania iba ak by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ktoré ale nezistil (§ 67 CMP), bez potreby zopakovania alebo doplnenia dokazovania (§ 68 CMP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), po preskúmaní zákonnosti a vecnej správnosti rozhodnutia a jemu predchádzajúceho konania dospel k záveru, že odvolanie matky maloletých je z časti dôvodné, v dôsledku čoho je nevyhnutné rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu výroku o neurčení vyživovacej povinnosti zrušiť a v zrušenom rozsahu vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 389 ods. 1 písm. b) CSP v spojení s § 391 ods. 1 CSP).

13. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu s poukazom na obsah preskúmaného rozsudku a argumenty predstreté v odvolacom konaní bolo posúdiť, či sú splnené zákonné podmienky na dané skutkové okolnosti pre neurčenie výživného počas striedavej osobnej starostlivosti rodičov. Odvolateľka namietala nesprávnosť záverov súdu vo vzťahu k výroku rozsudku o neurčení vyživovacej povinnosti.

14. Odvolací súd po oboznámení sa s obsahom spisu vo vzťahu k výrokom o rozvode manželstva, zverenia maloletých detí do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, určení trvalého bydliska maloletých detí, o oprávnení zastupovať a spravovať majetok v bežných veciach oboch rodičov, ako aj o poberaní rodinných prídavkov a uplatnení daňového bonusu a hradení rodičov výdavkov spojených so školskými aktivitami, mimoškolskými aktivitami, so zdravotnou starostlivosťou a ostatnými nepredvídanými výdavkami nie bežného charakteru, považuje za vecne správny. Súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutočný stav a zo zistených skutočností prijal správny právny záver vo vzťahu k uvedeným zisteniam.

15. Vo vzťahu k odvolacím námietkam matky, vo vzťahu k výroku o neupravení výživného považuje odvolací súd odvolanie za dôvodné. Odvolací súd po oboznámení sa s obsahom súdneho spisu, rozsahom vykonaného dokazovania a skutkovými zisteniami súdu prvej inštancie, zohľadňujúc námietky odvolateľky považuje skutočný stav za nedostatočne zistený pre spravodlivé rozhodnutie vo veci. V nadväznosti na uplatnené odvolacie námietky odvolací súd uvádza, že neúplné zistenie skutočného stavu vecí považuje za nesprávny procesný postup, ktorým znemožnil účastníkom konania, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Tento nedostatok zároveň nemožno odstrániť v odvolacom konaní dodržiavajúc zásadu dvojinstančnosti súdneho konania. V prejednávanom prípade sa de facto presúva dokazovanie na odvolací súd, proti záverom ktorého účastníci konania nie sú oprávnení podať riadny opravný prostriedok. Za daného stavu odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok v napadnutom rozsahu vo výroku o neurčení vyživovacej povinnosti počas striedavej starostlivosti postupom vyplývajúcim z ust. § 389 ods. 1 písm. b) CSP a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Svoje rozhodnutie argumentuje nasledovne.

16. Súd vo vzťahu k výživnému prihladol na dĺžku striedavej osobnej starostlivosti, ktorá je rovnaká a tiež na to, že všetky náklady spojené so školskou činnosťou, mimoškolskou činnosťou a zdravotnou starostlivosťou maloletých detí budú hradíť rodičia na polovicu, rovnako si podelili aj rodinné prídavky a daňový bonus. Príjem matky za rok 2020 ustálil súd vo výške 894,- eur mesačne a za obdobie január až apríl 2021 vo výške 887,62 eura mesačne. Príjem otca za rok 2020 po odpočítaní odvodov do sociálnej poisťovne a zdravotnej poisťovne ustálil vo výške 1.961,01 eura mesačne a za obdobie od januára do marca 2021 vo výške 1.185,20 eura mesačne. Prihladol na to, že obaja rodičia žijú v spoločnej domácnosti s treťou osobou, ktorá sa má tiež podieľať na platení nákladov za bývanie a obaja rodičia platia po 30,- eur mesačne každý jednej dcére na stavebné sporenie. Konštatoval, že otec maloletých si uplatňuje výdavky vo výške 60 % z príjmu za rok a argumentoval, že aj keď otec maloletých presne nešpecifikuje svoje výdavky spojené s podnikateľskou činnosťou, je nepochybné, že tieto výdavky má. Prijal záver, že obaja rodičia majú príjem, ktorý im postačuje na zabezpečenie starostlivosti o maloleté deti počas doby, keď sú maloleté deti v ich osobnej starostlivosti. Skutočnosť, že matka odôvodňuje určenie výživného zvýšenými nákladmi na cestovné, keďže sa presťahovala do T., vyhodnotil na ťarchu matke, keďže tieto výdavky vznikli jej presťahovaním, a to aj keď presťahovanie bolo spôsobené manželskými problémami. Súd mal za to, že pomery oboch rodičov sú porovnateľné, aj keď otec mal v roku 2020 vyšší príjem, rovnako ako aj ich životná úroveň, a preto nevidel žiaden dôvod, pre ktorý by mal otec prispievať na výživu maloletých detí tak ako to požaduje matka. Zo skutočného stavu vecí ďalej vyplýva, že rodičia maloletých detí nežijú v spoločnej domácnosti od septembra 2020, kedy sa matka zo spoločnej domácnosti s maloletými deťmi odsťahovala z dôvodu fyzických útokov zo strany otca maloletých detí, o čom svedčia aj lekárske správy. V súčasnosti žije matka s maloletými deťmi v prenajatom byte aj so svojím súčasným priateľom. V čase rozhodovania súdu prvej inštancie maloletá G. navštevovala X. A. O. K. a maloletá U. X. A. Q. Š.. Otec maloletých je živnostník, žije v rodinnom dome, kde rodičia spolu s maloletými deťmi viedli spoločnú domácnosť, v dome býva jeho matka, ktorá je zdravotne postihnutá.

17. Po preskúmaní obsahu spisu a vykonaných dôkazov súdom prvej inštancie, vzhľadom na tvrdenia a vyjadrenia účastníkov konania odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie nepostupoval dôsledne pri zisťovaní skutočného stavu vecí tak, aby mohol prijať spoľahlivý záver o neurčení výživného počas striedavej osobnej starostlivosti. Zo zisteného skutočného stavu nie je totiž možné prijať záver v prvom rade o reálnych schopnostiach a možnostiach otca ako povinného rodiča. Súd správne konštatuje, že otec je rodičom, ktorý má príjmy z inej než závislej činnosti.

18. Podľa § 63 ods. 1 Zákona o rodine, rodič, ktorý má príjmy z inej než závislej činnosti podliehajúcej dani z príjmu, je povinný preukázať ich súdu, predložiť podklady na zhodnotenie svojich majetkových pomerov a umožniť súdu sprístupnením údajov chránených podľa osobitného predpisu zistenie aj ďalších skutočností potrebných na rozhodnutie. Ak si rodič nesplní túto povinnosť, predpokladá sa, že výška jeho priemerného mesačného príjmu predstavuje dvadsaťnásobok sumy životného minima.

19. Podľa § 63 ods. 2 Zákona o rodine, u rodiča, ktorý má príjmy z inej než závislej činnosti podliehajúcej dani z príjmu, súd neberie do úvahy výdavky, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť alebo ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť v takom rozsahu v súvislosti s touto činnosťou, a možnosti a schopnosti povinného posudzuje podľa predpokladaného príjmu, aký by povinný dosiahol, ak by tieto výdavky nerealizoval.

20. Podľa § 63 ods. 3 Zákona o rodine, ak to majetkové pomery povinného rodiča dovoľujú, za odôvodnené potreby dieťaťa možno považovať aj tvorbu úspor. V takom prípade súd uvedie pri určení výživného sumu výživného, ktorá je určená na tvorbu úspor, a uloží povinnému rodičovi, aby túto sumu poukazoval na osobitný účet maloletého dieťaťa, ktorý v prospech neho zriadi rodič, ktorému bolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti. Na nakladanie s prostriedkami na účte maloletého dieťaťa je potrebný súhlas súdu.

21. Podľa § 35 CMP, je súd povinný zisťovať skutočný stav veci, ktorý je podkladom pre rozhodnutie. Znamená to, že súd je povinný zistiť v konaní skutočný stav veci, ktorý je mierou čo najbližšieho priblíženia sa hmotnoprávneho rozsahu práv a povinností a právom chránených záujmov.

22. Podľa § 36 CMP, súd je povinný vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu veci.

23. Základnou podmienkou správneho určenia výživného je vyhodnotenie nákladov na dieťa. Vyhodnotenie nákladov sa urobí reálne tak, aby vystihovalo potreby dieťaťa ku dňu vyhlásenia rozsudku. Samozrejme že pri stanovení výšky mesačných nákladov sa prihliada na nevyhnutné náklady (bývanie, stravovanie, ošatenie, hygienické potreby, drogéria, zdravotná starostlivosť, školské potreby, náklady, ktoré súvisia so školskou a záujmovou činnosťou, náklady na mobilný telefón, pomerná časť nákladov na bývanie). V prípade, že to životná úroveň rodičov dovoľuje, zohľadňujú sa v tejto zložke spotrebnej aj náklady na voľnočasové aktivity, dovolenky, výlety, detské tábory, lyžiarsky kurz a pod., tak aby sa deti podieľali na výhodách vyššej životnej úrovne rodičov. V takomto prípade súd pri posudzovaní otázky zahŕnie do oprávnených nákladov aj náklady vyššie opísané tak, aby dieťa sa podieľalo na životnej úrovni rodiča. Sú tam náklady, ktoré sa pravidelne opakujú a nepravidelné opakujúce, napr. športové potreby, zdravotné pomôcky, liečenie. To vyčíslenie nákladov a následne stanovený rozsah výživnému ale zodpovedá tým mesačným nákladom, ktoré maloleté dieťa má. Následne pri stanovení rozsahu sa však prihliada aj na mieru osobnej starostlivosti o dieťa zo strany oboch rodičov.

24. V tomto smere sa tak súd náležitým spôsobom nevyrovnal pri stanovení rozsahu výživného s aktuálnymi potrebami maloletých detí vo vzťahu k spotrebnému výživnému a prípadne k otázke tvorby úspor. Pre stanovenie výšky spotrebnej zložky sú rozhodujúce aktuálne potreby dieťaťa ako jeden z limitujúcich faktorov. Tu síce platí, že povinný rodič môže byť zaviazaný k uspokojeniu potrieb dieťaťa iba v takej miere, v akej to umožňujú jeho pomery, nemožno však naproti tomu uzavrieť, že by tieto potreby mali byť neobmedzené a kritérium pre stanovenie hornej hranice spotrebnej zložky predstavujú iba príjmy, možnosti a schopnosti rodiča. Bez pochyby možno spotrebovať takmer akékoľvek množstvo peňažných prostriedkov, je však možné pre potreby určenia výšky spotrebnej zložky výživného zohľadniť iba odôvodnené potreby, teda také, ktoré slúžia k zabezpečeniu dieťaťa po stránke materiálnej, takže je tam najmä strava, bývanie, oblečenie, zdravotná, sociálna starostlivosť (štúdium, záujmová činnosť) a to v kvalite zodpovedajúcej životnej úrovni jeho rodičov.

25. Odvolací súd poukazuje na to, že v konaní o výživnom platí pre maloletých vyšetrovacia zásada a teda, ak má súd preukázané, že majetkové pomery povinného rodiča to dovoľujú, za odôvodnené potreby možno považovať aj tvorbu úspor § 63 ods. 3 Zákona o rodine

26. Úlohou súdu prvej inštancie v prípade, že dôjde k záveru, že je dôvodné určiť výživné, vyrovnat' sa s aktuálnymi potrebami detí a po zistení reálnych schopností a možnosti otca zaoberať sa v prípade, ak to budú dovoľovať jeho pomery stanoviť aj tvorbu úspor. Výživné určené na tvorbu úspor sa poskytuje nad

rámec aktuálnych mesačných potrieb dieťaťa a za účelom zabezpečenia nákladov na štúdium, bývanie, zdravotnú starostlivosť alebo iné osobitné výdavky, ktoré presiahnu bežnú spotrebu dieťaťa. Tvorba úspor znamená tiež určitú istotu pre prípad zhoršenia finančnej situácie povinného rodiča. Ustanovenie § 63 ods. 3 Zákona o rodine zakotvuje možnosť danú všeobecnému súdu určiť nadštandardnú výšku výživného takú, ktorá zaisť v budúcnosti zvýšené potreby maloletého v súvislosti s jeho vzdelaním, bývaním, zabezpečením zdravotnej starostlivosti aj zároveň bude tiež znamenať v prípade tvorby úspor určitú istotu pre prípad zhoršenia finančnej situácie povinného rodiča (porovnaj uznesenie Ústavného súdu SR z 15.03.2016 sp. zn. III. ÚS 154/2016.)

27. Vzhľadom na dané zistenia a rozdielne tvrdenia oboch rodičov o schopnostiach a možnostiach otca, ktoré by mali byť reálne, je však možné uzavrieť, že otec je osobou, ktorá má príjem z inej než závislej činnosti. Z rozhodnutia súdu prvej inštancie nie je celkom zrejmé, akým spôsobom sa súd vyrovnáva s otázkou preukázania zo strany otca podkladov na zhodnotenie jeho majetkových pomerov. Ak je teda súd povinný zistiť reálne schopnosti a možnosti povinného rodiča, musí dostatočným spôsobom mať preukázané jeho príjmy, jeho majetkové pomery, jeho životnú úroveň. V danej veci je teda potrebné náležitým spôsobom prístupíť k zisteniu reálnych schopností otca. Pokiaľ súd realizoval zisťovanie príjmov otca, je oprávnený realizovať zisťovanie a žiadať všetky podklady, ktoré má reálne súd možnosť zistiť. Výkazy majetku, pohľadávok, záväzkov, výkazy strát, môže žiadať o predloženie pokladničnej knihy, knihy došlých faktúr a pod.. V rámci vyšetrovacej zásady je súd zodpovedný za to, že objektívne zistí skutočný stav veci, čiže určí, ktoré dôkazy treba zabezpečiť. Pri predložení dokladov potom súd skúma mieru dôvodnosti výdajov a musí tak prehodnotiť predpokladaný príjem, aký by povinný dosiahol, ak by iné než nevyhnutné výdavky nerealizoval. Súd má povinnosť vyvodiť schopnosti a možnosti povinného z predpokladaného príjmu získaného navýšením jeho daňového základu o sumu uplatnených, ale nie nevyhnutných výdavkov. Súd je oprávnený si zisťovať stav na účtoch povinného rodiča.

28. Skúmajúc možnosti, schopnosti a majetkové pomery otca maloletých detí odvolací súd dospel k záveru, že otec deklaruje pred súdom príjem z jeho podnikateľskej činnosti za rok 2020 a 2021 ako rozdiel medzi výnosmi a nákladmi na podnikateľskú činnosť. Otec súdu však nezdokladoval štruktúru výdavkov v súvislosti s podnikateľskou činnosťou. Stanovenie príjmu otca tak ako ho stanovil súd prvej inštancie nie je nateraz dostatočným a postačujúcim. Pri stanovovaní príjmu inej než závislej činnosti sa vyžaduje skúmanie príjmov ako jeho výdajov a následne skúmanie nevyhnutnosti uplatnených výdajov. Súd následne môže posúdiť, či otec napríklad zámerne neznižuje svoj príjem a môže sa tak vyhýbať plneniu vyživovacej povinnosti, ale takýto zámer je možné prijať až potom, čo sa dôsledne zhodnotia jeho príjmy a jeho výdaje. V zmysle ustanovenia § 63 ods. 1, 2 Zákona o rodine je povinnosťou súdu práve podľa ust. § 63 ods. 2 skúmať a hodnotiť charakter výdavkov, spoľahlivo zistiť, či skutočne išlo vzhľadom na predmet podnikania o výdavky nevyhnutné, potrebné na zabezpečenie, dosiahnutie a udržanie príjmov. Nie každý výdaj povinného rodiča, aj keď je inak uznaný daňovými predpismi, je z hľadiska jeho podnikania nevyhnutný do tej miery, že by nebolo možné od neho odôvodnene požadovať, aby z takto vynaložených prostriedkov prednostne plnil svoju zákonnú vyživovaciu povinnosť voči maloletému dieťaťu. V tejto súvislosti je nutné uviesť, že podľa ust. § 63 ods. 1 je stanovená zákonná povinnosť rodičovi, ktorý má príjmy z inej než závislej činnosti podliehajúcej dani z príjmu, aby povinne súdu preukázal svoje príjmy. Ukladá sa mu povinnosť predložiť poklady pre zhodnotenie svojich majetkových pomerov, povinnosť umožniť súdu zistiť i ďalšie skutočnosti potrebné pre rozhodnutie o výživnom sprístupnením údajov, ktoré sú chránené podľa zvláštnych predpisov, termínom podklady pre zhodnotenie majetkových pomerov je možno rozumieť najmä peňažné denníky, účtovníctvo, účtovné závierky, ďalšími skutočnosťami potrebnými pre rozhodnutie môžu byť oznámenia peňažných ústavov, u ktorých má vedené účty, oznámenie čísla účtov a podobne. Môžu sa napríklad využiť aj znalecké posudky z odboru ekonómie a podobne. Ak je potrebné, môže kontaktovať aj správcu dane pre overenie údajov, ktoré povinný poskytol.

29. V ďalšom konaní súd prvej inštancie doplní dokazovanie pre reálne zistenie príjmov otca v hore naznačenom smere s prihliadnutím na podiel oboch rodičov na výžive detí, na celkovú životnú úroveň oboch rodičov, pri komparácii oprávnených výdajov maloletých detí. Z obsahu spisu nepochybne vyplýva, že zárobkové možnosti a schopnosti otca sú lepšie oproti zárobkovým možnostiam, schopnostiam a majetkovým pomerom matky. Jednak pokiaľ ide o príjem, ktorý rodičia dosahujú, ale zároveň aj vo vzťahu k majetkovým pomerom. Otec býva v rodinnom dome, ktorého je vlastníkom, matka býva v prenajatom byte, kde oproti otcovi hradí okrem bežných nákladov spojených

s užívaním bytu aj nájomné. Súd prihliadne aj na majetok otca (vlastníctvo nehnuteľností). Na základe komplexného zhodnotenia pomerov na strane všetkých zainteresovaných účastníkov vo veci opätovne rozhodne. Až po takomto zistení pomerov rodičov opätovne vyhodnotí, či je dôvodné neurčiť výživné, ak dôjde k záveru o dôvodnosti určenia výživného, v akej výške je v schopnostiach a možnostiach otca platiť výživné na maloleté deti. Pre komplexné posúdenie majetkových pomerov otca súd zistí výšku pravidelných mesačných výdavkov otca, posúdi nevyhnutnosť ich vynaloženia a na základe zistenej výšky zostávajúcich mesačných aktív určí otcovi vyživovaciu povinnosť. V prípade striedavej starostlivosti je nevyhnutné vysporiadať sa s vyčíslením mesačných nákladov na dieťa a až potom, čo si súd ustáli, aká čiastka predstavuje mesačné potreby dieťaťa, môže rozhodnúť o tom, v akom pomere medzi rodičov plnenie tejto vyživovacej povinnosti rozdelí. Zároveň vezme do úvahy argumentáciu účastníkov konania prednesenú nielen v rámci konania pred súdom prvej inštancie, ale aj v rámci odvolacieho konania a túto v rámci svojho rozhodnutia vyargumentuje. Súd je povinný čo najobjektívnejšie zistiť skutočný stav veci (§ 35 CMP).

30. Súd prvej inštancie vzhľadom na vyššie uvedené dôvody, nedostatočne zistil skutočný stav veci a v dôsledku toho vec nesprávne právne posúdil, čo je dôvodom pre zrušenie rozsudku vo výroku o neurčení výživného podľa § 389 ods. 1 písm. b), c) CSP a pre jeho vrátenie súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie podľa § 391 ods. 1 CSP.

31. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancii tiež o náhrade trov tohto odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

32. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 293 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).